

ספר
נתיבות רבותי נו

אוצרות התורה
אוצרות השו"ת
לבית הלוי
בריסק

בראשית שמות
ומאמר
והיה באחרית הימים

כתבי תלמידים
עיה"ק ירושלים תשס"ב

**This printing was made possible
by a grant from
Khal Shomrei Hadas**

כל הזכויות שמורות

הערות יתקבלו בברכה

**משפחת הרשקוביץ
רח' שפירא 11 בני ברק**

03-618-4277

053-308-198

אשרת התורה
אשרת השנה

**נדפס בארץ ישראל
Printed in E. Israel**

זאת נדבת

האחים הנגידיים הנכבדים, אוהבי תורה
ויראת שמים.

הרב אלעזר יהודה לייב פינטער שליט"א
מחבר הספרים הנפלאים "נחלת צבי" על
התורה ה' חלקים, ו"דברי ישועה ונחמה".
ואחיו הרב שמואל שמעלקא פינטער שליט"א
נשיא כולל חושן משפט "אור יצחק"
ביקאווסק
שהזילו זהב מכיסם להדפסת הספר הזה.

לעילוי נשמת

אמם האשה הצנועה והחשובה
מרת יוטא נ"ע בת הר"ר יוסף ז"ל
אשת הר"ר פנחס שליט"א
נלב"ע בשם טוב
עש"ק כסלו תשנ"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

בזכות מרנן ורבנן לבית הלוי זצוק"ל, יבורכו מן השמים
בכל מילי דמיטב, ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים
בתורה ובמצוות בבריאות הגוף והנפש, ויצליחו בכל
דרכיהם ומעשיהם, וימלא השי"ת כל משאלות לבם
לטובה אמן...

אוצרות התורה
אוצרות השות

הקדמה

"איננו לומדים אלא פשט פשוט", היו נוהגים לומר בבריסק. מהי אמת המידה לקביעת נכונותו של פשט? פשט נכון, היו אומרים שם, נמדד בצורה שבה הוא מתקבל לאחר שנאמר. אם הפשט לא נראה כחידוש והוא מתקבל אצל השומעים כמשהו המתבקש מאליו, הרי שחזקה עליו כי הוא ההסבר הנכון. על ספר חידושיו של הגר"ח שעל הרמב"ם היה אומר בנו מרן הגר"ז כי כולו פשט, דברים פשוטים.

זוהי ההגדרה של תחושת הסיפוק שחש השומע בשמיעתה של סברא בריסקאית. הרי היא לכתחילה כמו ברק המצליף בעלטה, אך בדיעבד הרי היא פשוטה כמי שאי אפשר לה שלא תאמר, כהגיון פשוט התובע את שומעיו מדוע לא נאמרה סברא זו עד כה. זו תחושת האמת של תורת בית בריסק!

ומעשה שהיה בתחילת דרכו של רבי חיים כמי שסלל דרך לימוד חדשה ובלתי ידועה. שיטת הלימוד החדשה כבשה את ליבו של הדור הצעיר, אך היתה זרה במקצת לזקני הדור הישן. אחד מאלו הגיע אל רבי חיים כדי לברר את מקחו של הצורב הצעיר. "אומרים עליכם שאתם יודעים ללמוד", אמר. "ובכן", המשיך, "אבקש מכם שתאמרו לי איזה שהוא דבר תורה אשר מתוכו אוכל להכיר אתכם".

דומה שבקשה נעימה מזו לא היתה יכולה להיות במחיצתו של רבי חיים. הוא הראה לאותו רב את דבריו של הרמב"ם, אליהם צירף את קושיתו החמורה. הרב שמע את הקושיא והסכים כי הרמב"ם הוא אכן קשה, וכי אין לו כל מענה לקושיא שהוצגה לפניו. היה זה האות לרבי חיים, אשר החל להרצות את תשובתו. הוא השמיע בבהירות ובהסברתו האופיינית לו את המהלך שלו, אשר בעזרתו התישבו להפליא דברי הרמב"ם. שוב הביע איש ^{שם} את הערכתו לדברים, תוך שהוא מציין כי אכן אורו עיניו בהבנתם של דברי הרמב"ם.

יום חלף והרב, שניסה לתהות על קנקנה של השיטה הבריסקאית שזה עתה החלה את פירסומה, הופיע שוב בביתו של רבי חיים. "הטעיתם אותי", התריס כלפי רבי חיים. הוא סיפר כי חשב שוב על הקושיא, חשב שוב על התירוץ, ונוכח כי בעצם הוטעה. התברר לו, הסביר, כי הענין הוא כה פשוט עד כי הקושיא מעיקרה אינה קושיא. הוי אומר כי לא קושיא ותירוץ כאן, אלא הבנה לא נכונה, שבאה לבסוף על הסברה הנכון. אחיזת עיניים...

רבי חיים שמע ולא הגיב. לא מדרכו היה להכנס בויכוח בחילוקי דעות מעין אלו. את מקומה של תגובתו החסרה מילאו דברים אחרים של הרמב"ם, שנשלף שוב. רבי חיים הראה לו רמב"ם מוקשה אחר. אלא שהפעם לא מיהר להרצות את תירוצו. הוא ביקש מהרב כי יבוא למחר וכי אז ישוחחו על הנושא. הלנתה של הקושיא לא הושיעה את הרב. הוא לא מצא כל דרך לישוב את הרמב"ם. למחרת נפגש שוב עם רבי חיים, אשר השמיע באוזניו את המהלך שלו בהבנת הענין.

"הדברים פשוטים, פשוטים מאד", הגיב הרב. אך דוקא אז, תוך כדי קריאת התגר על מה שראה כשיטה חסרת כל וכלא כלום, הבין לפתע במה מדובר. על כורחו הודה כי הדברים פשוטים, בהירים וברורים ביותר. היתה זו בהירות הסברה שלא היתה אלא תולדת בהירותה של הבנה, בהירות אשר הופכת את הדברים לכה פשוטים, עד כי השומע לא זו בלבד שמשתכנע כי אין לנטות מהדברים ולפרש אחרת, אלא שהוא כמו תמה על עצמו מדוע לא היה הוא זה אשר תירץ את הדברים.

בהספדו של הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פינשטיין שליט"א על גיסו הגרי"ד זצ"ל עמד לבאר את יחודה ומעלתה של "תורת בריסק" וכה היו דבריו: כאשר באתי לפני כארבעים שנה לפני מו"ח מרן הגרי"ז זצ"ל ללמוד תורה מפיו בעיר בריסק, אמר לי, שאביו הגר"ח זצ"ל למד רק "פשט" הוא לא חידש חידושים ולא אמר תורה, אלא למד פשט! ושאלתי, הלא בהרבה ענינים מחדש הגר"ח חידושים נפלאים המשנים להלומד את כל מהלך הסוגיא? והשיב לי מו"ח זצ"ל, כי זהו משום שקודם לכן למדו שלא כמו הפשט.

מהו ה"פשט" שלמדו בבריסק?

טעות נפוצה בין אנשים החושבים כי פשט מכון הוא לשטחיות, לא כן הם הדברים, "פשט" הוא עם כל העומק, עם כל ההבנה ועם כל ההיקף. ואם לאו גם "פשט" אינו. מוסרים בשם הגר"א זצ"ל, דכאשר שוברים את ה"פשט" נוצרים "פשעטלאך". אבל זה רק כששוברים, אך כשלומדים פשט הוא לימוד אמיתי ונכון, מהו איפה "פשט"?

האבן עזרא בהקדמתו לפירושו על איכה כותב וז"ל: "על כן ידמו לגופות טעמי הפסוקים, והמדרשים כמלבושים בגוף דברים, מהם כמשי דקים ומהם עבים כשקים". והנה הדבר פשוט שכל דרשות חז"ל נתקבלו מסיני איך לדורשם. וזהו שכתב הרמב"ם בכמה וכמה מקומות "דבר זה מפי השמועה למדו", "דבר זה מפי הקבלה למדו" כל

דרשות חז"ל נאמרו למשה מסיני. ובודאי שאין כוונת הראב"ע לומר על דרשות חז"ל שהן כלבושים, שהרי הן הן גופי תורה.

אלא הביאור בדברי האב"ע דכתב על המדרשות דהם כלבושים, דכוונתו על כשרונם של אנשים וגישתם ללימוד התורה, שיש המיוחדים בכשרונם בדרך הפשט, ויש המיוחדים בכשרון בדרך הדרש. וע"ז כתב האבן עזרא, כי הדרושים הם כלבושים, יש מהם לבושים נאים כמשי אשר מייפים הם את הגופים, ויש מהם עבים כשקים. ועכ"פ תמיד הוא רק בגדר לבוש. אבל "פשט" הוא הגוף בעצמותו, בלי לבושים, לימוד גופי תורה כמו שהן...

כאשר הגר"ח למד תורה, הוא למד גופי תורה, הוא לא הלביש את התורה ברעיונות ובסברות משלו, הוא לא הלביש את התורה בלבושים דרושים. אלא הגה ועמל במהות דברי תורה, בעצמן וגופן של דברי התורה, מה התורה עצמה מלמדת אותנו, ולא תוספות משלו להלביש את התורה. וע"י עמלו בגופי תורה, נעשתה מחשבתו למחשבת התורה, וחידושו וביאוריו הן הן גופי תורה.

זוהי תורת בריסק...

ביחוד מתגלה יופיה וזוהרה של שיטת הלימוד הבריסקאית בעומק ה"פשט" בביאוריהם על החומש, וע"כ כנסתי בספר זה מדברי רבותינו הגאונים לבית בריסק, מרן הבית הלוי זצ"ל, ובנו מרן הגר"ח זצ"ל, ונכדו מרן הגרי"ז זצ"ל, דברים חדשים ונפלאים שליקטתי מפי סופרים וספרים, מפי השמועה ומכתבי תלמידים, בכל דבר תורה מובא מקורו, ובמה שלא הובא מקור הרי הוא מכתבי תלמידים. ולמען לא יתעו הרואים והמעיינים לחשוב שדברים אלו באו מפיהם או מפי כתבם של מרנן ורבנן רבותינו לבית הלוי זצ"ל גופא, ע"כ כתבתי בשער הקדמ ^{אוצרות השו"ת} "כתבי תלמידים" שידעו שהוא מכתבי תלמידיהם, ותלמידי בניהם, וכידוע לכל בר בי רב משמעות הדבר.

רבינו הגר"ח זצ"ל אמר פעם לאחד הבחורים בישיבת וולאז'ין, "איני דורש ממך שתלמד ותחשוב כפי שאני חושב ולומד, אלא אני רוצה שתלמד ותחשוב כמו שאתה צריך ויכול לחשוב"... ואכן כל תלמידיו של רבי חיים, החל מרבי שמעון שקאפ זצ"ל רבי ברוך בער זצ"ל רבי נפתלי זצ"ל וכו', וכלה ברבי חיים עוזר זצ"ל, רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ורבי אלחנן ואסרמן זצ"ל, כולם למדו מרבי חיים אבל כל אחד ואחד חידש נתיב ודרך חדשה בלימוד התורה.

זוהי דרכה ומהותה של תורה, כל אחד ונתיבו שלו, כל אחד ומהלך המחשבה המיוחד לו, כן הדבר במבצר התורה של בית "בריסק" לא הרי משנתו של בעל הבית

הלוי כמשנתו של בנו רבי חיים, ולא הרי משנתו של רבי חיים כמשנתו של בנו הגרי"ז, כל אחד ונתיבו הוא.

בשער ספרי זה ברצוני להודות לכל אלו שפסעו עמי בנתיבות רבותינו, ועזרו לי בהוצאת הספר הזה, אבי מורי הרה"ג רבי דוד אברהם הרשקוביץ שליט"א, רב קהילת "אהל אהרן" בעיר הקודש בני ברק, ולאמי מורתי מרת טובה תליט"א, שגידלו אותי לתורה ויראת שמים, ומסרו את נפשם כדי שאוכל לשבת באהלה של תורה כל ימי חיי, ותודה מיוחדת למו"ח הרה"ג רבי דוד שפיגל שליט"א רבה של קהילת קונרגישן בית מדרש בנ"י, האדמו"ר מאוסטרוב קלושין, ולחמותי מרת דבורה אסתר תליט"א, על עזרתם הרבה והנפלאה כדי שאוכל לשבת באהלה של תורה, ותודה מיוחדת לדודי היקר הרה"ג רבי דוב צבי קריזווירט שליט"א בנו של מרן הגאון הגדול רבי חיים קריזווירט שליט"א רבה של אנטווערפן על עומדו לימיני בכל עת.

וכן ברצוני להודות לכל אלו שעזרו לי בהוצאת הספר הזה, ובפרט לאחי הרה"ג ר' מרדכי הרשקוביץ שליט"א, שבזכות עזרתו ועצותיו נעשה הספר הזה, כאן המקום עמי להביע את תודתי להרב אשר ^{אוצרות התורה} ברגמן שליט"א שנתן לנו רשות בעין יפה ללקט מספרו "שמושה של תורה", ולהביאם אל ספרינו יישר כוחו.

ההערות באו אך ורק להערה והארה בעלמא, בבחינת תן לחכם ויחכם עוד, ונכתבו אך ורק בדרך אפשר וכמראה מקום להרחיב ולדון בהבנת הדברים, ואם ח"ו המצא תמצא איזה דבר אשר לא כדת, איתי תלין משוגתי, ושגיאות מי יבין, וחס ושלום לא עלתה על דעתי לתלות הדברים הללו בכוונת מרנן ורבנן רבותינו לבית הלוי זצוק"ל, אלא בבחינת תורה היא וללמוד אנו צריכים.

בצאתי מן הקודש אפרוש כפי בהודאה על העבר לאלוקי מרום, על אשר זיכני להוציא לאור עולם מתורתם של מרנן ורבנן לבית הלוי זצוק"ל, ואני תפילה ותחינה שכן יעזור לי השי"ת שאזכה לשבת באהלה של תורה לאורך ימים ושנים טובות כבקשת דוד המלך ע"ה "שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו" מתוך בריאות הגוף והנפש וברכה והצלחה בכל הענינים, בהרחבה ונחת דקדושה אכ"ר.

י. הרשקוביץ

מילי מעלייתא

ראיה מהמקראות

בספר אחד העוסק בעניני חינוך דן בשאלה, האם אפשר ללמד תורה לתלמיד שאינו הגון, והוכיח דין זה מהמקראות. כשמרן הגרייז זצ"ל ראה זאת אמר, בשם אביו מרן הגר"ח זצ"ל שאנחנו לא מורים הוראות מתוך החומש, כי אין דרכנו כדרך הקראים, ורק ממה שנלמד מפורש בגמ' או בדברי חז"ל ניתן לדרוש.

ובהזדמנות אחרת התבטא פעם בשם אביו מרן הגר"ח זצ"ל כי חז"ל ידעו לקבוע בדיוק מה יש להוציא מהמקראות ומסיפורי מעשיות. אבל האחרונים יש מהם שהוסיפו חידושים שלא ניתן להם כח זה.

אין הכרח בתורה

איתא בגמ' ברכות (מ"א ע"א) "דאמר רב יוסף ואיתימא רבי יצחק כל המוקדם בפסוק זה מוקדם לברכה שנאמר (דברים ח') ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש". ושמעתי מהגאון ר' שמואל טויסיג זצ"ל שהקשה למרן הגרייז מבריסק זצ"ל, וכי מה הראי' שכל הקודם בפסוק חשוב מזה שלאחריו, הרי גם אם כולם שקולים כאחד מוכרח להיכתב אחד קודם השני. וסיפר הגאון הנ"ל שבשעת מעשה נרעד הגרייז ואמר בריתחא, "בתורתנו הקדושה לא שייך "הכרח"..."

אוצרות התורה
אוצרות השות

ותירץ לו מרן הגרייז על פי מה דאיתא (שהש"ר ד' ה') על מה שפעם נכתב בפסוק "הוא אהרן ומשה" (שמות ו' כ"ו) ולהלן (שם, כ"ז) להיפך "הוא משה ואהרן", ודרשו חז"ל (הובא ברש"י שם) מכאן ששניהם שקולים, הרי דהיכן ששקולים הם כתבה תורה פעם כך ופעם אחרת, לומר ששניהם שקולים. (כרם חמד פ' עקב עמ' ר"נ. ועי' בצל"ח ברכות שם ד"ה שנאמר ארץ וכו', שהקשה כן, ותירץ דכיון שכתבה תורה ביניהם "ארץ" ואיתא שם בגמ' דבא ללמד שהסמוך לארץ קודם לברכה, הרי דדייקא כתבה התורה כסדר הזה).

מנין המצות להרמב"ם

להרמב"ם יש לאו מיוחד על עד כשר להצטרף עם עד רשע, כן מבואר בפ"י מהל' עדות הל"א וז"ל "הרשעים פסולין לעדות מן התורה שנאמר אל תשת ירך עם רשע להיות עד חמס, מפי השמועה למדו אל תשת רשע עד, ואפילו עד כשר שיודע בחבירו שהוא רשע ואין הדיינים מכירין רשעו אסור לו להעיד עמו אע"פ שהוא עדות אמת, מפני שמצטרף עמו

ונמצא זה הכשר השית ידו עם הרשע עד שנתקבלה עדותו וכו' שנא' אל תשת ירך עם רשע" עכ"ל.

והנה במנין המצוות להלכות עדות מנה הרמב"ם שני איסורים: (א) שלא יעיד בעל עבירה, (ב) שלא יעיד קרוב. ויל"ע דהרי בפ"ט מהל' עדות הל"א מנה הרמב"ם עשרה מיני פסולים כגון הנשים והעבדים והקטנים וכו', ולמה אינו מונה אותן בין איסורי העדות במנין המצוות ולא מנה כי אם איסורי הרשע והקרוב להעיד בלבד.

וביאר מרן הגר"ח זצ"ל שברשימת הלאוים מנה הרמב"ם רק איסורים ולא פסולים בעלמא. ובכן רשע וקרוב שישנו איסור בהעידם בב"ד מנאם הרמב"ם במנין הלאוין. ואילו שאר שמונה הפסולים כגון אשה וקטן שאין איסור בהעידם בב"ד כי אם פסול בעלמא לא נמנו בין הלאוים בריש הלכות העדות. והוסיף מרן הגר"ח זצ"ל לבאר שמונה מנין הלאוין שברמב"ם ממנין העשין שכן בכלל העשין שבמנינו נמצאו דינים בעלמא שאינם בגדר קיומי מצוות כגון טומאת המת (מצוה ק"ז) או לגרש בשטר (מצוה רכ"ב), ואילו בין הלאוין נמצאו רק איסורים ולא דינים ופסולים גרידא.

גדר מצות חינוך

שמעתי מפי מורי הגר"ד סאלואייציק (שליט"א) זצ"ל ביאורו של מרן הגר"י זצ"ל על דברי התוס' בנזיר (דף כ"ח) ד"ה בנו. שהקשו התוס' מהא דאמרין ביבמות קטן אוכל נבילות אין בי"ד מצוין להפרישו. והרי אמר ריב"ח אף לחנכו לעשות מצוה מוטל על האב. ותירצו דכל ענין חינוך לא שייך אלא להזהירו לעשות ולקיים מצוה. אבל להזהיר מלעבור אין זה חינוך עוד תירצו שם דחינוך לא שייך אלא באב אבל באיניש אחריני אין זה חינוך. והנה הרמב"ם (פי"ז ממכא"ס הל' כ"ח) כתב להדיא כתירוצם השני של התוס' עיי"ש.

ואמר מרן הגר"י דנראה שגם לפי דעת הרמב"ם יש לחלק החילוק של התוס' בתירוצם הראשון בין חינוך לקיים מ"ע לבין אזהרה מלעבור על איסורים, וזה עפ"י מ"ש הרמב"ם (פ"ה מברכות הל' ט"ו והט"ז) דהבן מברך לאביו וכו' בד"א וכו' בזמן שאכלו ולא שבעו שהן חייבין לברך מד"ס וכו' ודייק מכאן הגר"י דבן המברך לאביו חשיב כמחויב בה ולכן גם יכול להוציא את אביו המחויב בה. שאילו דין חינוך לא היה נותן בברכה דין של מחויב לא היה יכול להוציא בה את האחר המחויב בה.

ולפי"ז י"ל דזה שייך רק במ"ע שע"י דין חינוך חשיב שנעשית המצוה באופן חיובי, משא"כ באיסורים כמו קטן אוכל נבילות כיון שאין הקטן מוזהר על האיסורים לא שייך לומר שנעשה על ידו מעשה איסור. ומה שהאב מחויב לגעור בו. זהו רק דין על האב, עכת"ד. (שו"ת רבבות אפרים ח"ב סי' ט"ז).

פרשת בראשית

בראשית ברא אלקים	א
ויקרא אלקים לאור יום	ז
להכדיל בין היום ובין הלילה	ח
ואת המאור הקטן	ח
ויברא אלקים את האדם	ט
וישבות ביום השביעי	י
ואדם אין לעבד את האדמה	יא
מות תמות	יג
לא טוב היות האדם לבדו	יג
האשה אשר נתתה עמדי	יד
בעצב תלדי בנים	טו
אם כל חי	טז
ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו	טז
הן נרשת אתי היום	יז
ויהיו כל ימי וגו' וימת	יז
ויתעצב אל לבו	יח
ויאמר ה' אמתה את האדם	יח

פרשת נח

נח איש צדיק תמים	יט
כי מלאה הארץ חמס	כ
הנני מביא את המבול	כ
ותקמותי את בריתי אתך	כא
ובאת אל התבה אתה ובניך	כב
מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה	כג
ואתה קח לך מכל מאכל	כג
ומכל הבהמה המהורה	כד
ומחיתי את כל היקום	כה
בכל אשר צוהו ה'	כו
וישלח את העורב	כח
ויבן נח מזבח לה'	כח
ומכל העוף המהור	ל
כי יצר לב האדם רע מנעוריו	לא

אוצרות התורה
אוצרות השו"ת

פרשת לך לך

ויאמר ה' אל לבו	לח
ואך את דמכם	לז
ואתם פרו ורכו	לז
ולא יהיה עוד מבול	לח
עבד עבדים	לט
וישכון באהלי שם	לט
הבה נרדה ונבלה	מ

לך לך מארצך	מא
אשר אראך	מב
ואעשך לגוי גדול	מג
וירד אברם מצרימה	מד
והרגנו אותי ואתך יחיו	מד
למען ייטב לי בעבורך	מה
ויהי ריב בין רועי מקנה אברם	מו
רעים וחטאים לה'	מו
וישב את כל הרכוש	מז
ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין	מז
לאל עליון קונה שמים וארץ	מח
ולא תאמר אני העשרתי את אברם	מט
והאמין בה'	נא
ידוע תדע כי גר יהיה זרעך	נב
ותתן אותה לאברם	נג
ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך	נג
והוא יהיה פרא אדם	נד
אב המון גוים	נה
ואתה את בריתי תשמור	נה
זאת בריתי אשר תשמרו	נו
בעצם היום הזה	נח

פרשת וירא

וירא אליו ה'	ס
באלוני ממרא	ס

והנה שלשה אנשים נצבים	סא	ויעקב את יצחק	צר
אל נא תעבור מעל עבדך	סב	וישם אותו על המזבח	צה
ואל הבקר רץ אנכיהם	סב	אברהם אנכיהם	צו
ויתן אל הנער	סג	כי ירא אלקים אתה	צו
והוא עומד עליהם	סה	נאחו בסכך בקרניו	צח
הנה באהל	סו	ויעלהו לעולה תחת בנו	צט
אחרי בלותי היתה לי עדנה	סו	בהר ה' יראה	קא
היפלא מה' דבר	סז	וילכו יחדיו	קג
ואברהם הולך עמם לשלחם	סח	ויהי אחרי הדברים האלה	קד
אדרה נא ואראה הכצעקתה	סח		
ויפנו משם האנשים	ע	פרשת חיי שרה	
ויאמר אל נא יחד לאדני	עא	וְשְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה	קה
אולי ימצאון	עב	ותמת שרה	קה
ואברהם שב למקומו	עג	ואקברה מתי מלפני	קו
ועשו להן כטוב בעיניכם	עה	ויקם השרה	קו
הכו בסנורים	עז	אל עבדו זקן ביתו	קח
וה' המטיר על סדום	עז	ואשביעך בה'	קח
ותהי נציב מלח	עח	לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני	קט
השב אשת האיש	עט	ואשר נשבע לי	קי
רק אין יראת אלוקים	פ	עשרה גמלים	קיב
למועד אשר דבר אתו אלקים	פ	ותמהר ותדר כרה	קיב
הניקה בנים שרה	פא	מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו	קיג
גרש את בן האמה	פב	ואנכי פניתי הבית	קיד
עם בני עם יצחק	פב	ויאמר לא אכל	קיד
לא ידעתי מי עשה הדבר הזה	פג	אחרי זקנתה	קטו
והאלקים נסה את אברהם	פד	ואבא היום אל העין	קטז
קח נא את בנך	פה	ותלכנה אחרי האיש	קטז
והעלהו שם לעולה	פה	ויצא יצחק לשוח בשדה	קטז
על אחד ההרים	פו	ויביאה יצחק האהלה	קיז
וישכם אברהם בבוקר	פט	ובני דדן היו אשורים	קיח
ויבקע עצי עולה	צ		
וירא את המקום מרחוק	צא	פרשת תולדות	
ונשתחוה ונשוכה אליכם	צב	ואלה תולדות יצחק בן אברהם	קיט
וישם על יצחק בנו	צג	ויעתר לו ה'	קכב

קנו	כי אחי אביה הוא	קכג	ויתרוצצו הכנים בקרבה
קס	לא יעשה כן במקומנו	קכד	ותלך לדרוש את ה'
קסא	גם את זאת	קכז	שני גוים בכטנך
קסא	ויתן לו את רחל	קכח	ושני לאומים ממעיך יפרדו
קסב	תני לי מדודאי בנך	קכח	ולאם מלאם יאמץ ורב יעבוד צעיר
קסג	ותלדן הצאן עקדים נקדים	קכט	ויאהב יצחק את עשו
קסה	השמר לך מדבר עם יעקב	קכט	ויבו עשו את הבכורה
קסו	טריפה לא הבאתי אליך	קל	וימכור את בכורתו ליעקב
קסז	הכנות בנותי והכנים בני	קלא	וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורתי
		קלד	וישאלו אנשי המקום
		קלה	והבאת עלינו אשם
	פרשת וישלח	קלה	כאשר אהבתי
קסט	וישלח יעקב מלאכים	קלו	ותקח רבקה את בגדי עשו בנה
קסט	כה תאמרון לאדני לעשו	קלז	ויאמר יעקב וכו' אנכי עשיו בכורך
קע	עם לבן גרתי ואחר עד עתה	קלח	ויחרד יצחק חרדה גדלה
קעא	עם לבן גרתי	קלט	את בכורתי לקח
קעב	וישא יעקב עיניו וירא	קלט	ועל חרבך תחיה
קעב	והיה המחנה הנשאר לפליטה	קמ	וקום ברח לך אל לבן
קעד	קטונתי מכל החסדים	קמא	למה אשכל גם שניכם יום אחד
קעח	הצילני נא מיד אחי מיד עשו	קמא	ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אתו
קפ	אכפרה פניו במנחה		
קפב	כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל		
קפד	למצוא חן בעיני אדוני		
קפד	ראיתי פניך כראות פני אלקים	קמה	ויפגע במקום
קפה	וכן לא יעשה	קמז	וישכב במקום החוא
קצא	ויענו בני יעקב וכו' במרמה	קמז	וישם מראשותיו
קצא	עברתם אתי	קמט	ופרצת ימה וקדמה
קצב	ונאספו עלי והכוני	קנ	כאשר דברתי לך
קצד	אל תיראי	קנ	כי לא אעזבך
קצד	וישב עשו בהר שעיר	קנא	והנה אנכי עמך
		קנא	אכן יש ה' במקום הזה
	פרשת וישב	קנד	וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן
קצז	וישב יעקב	קנד	לחם לאכל ובגר ללבוש
קצז	כי בן זקונים הוא לו	קנה	עוד היום גדול
קצז	המלוך תמלוך עלינו	קנו	לא עת האספה המקנה

אוצרות התורה
אוצרות השו"ת**פרשת ויצא**

ואחד עשר כוכבים משתחווים לי
 חיה רעה אכלתהו
 לא נכנו נפש
 השליכו אותו אל הבור הזה
 וישבו לאכול לחם
 ובסינו את דמו
 וישב ראובן אל הבור
 ויתאבל על בנו
 עד כי יגרל שלה בני
 היא מוצאת
 ולא ידע אתו מאומה
 וחטאתי לאלקים
 כאשר ה' אתו
 ובגפן שלשה שריגים
 והשיבך על כנך

קצט
 קצט
 ר
 ר
 רב
 רג
 רג
 רד
 רו
 רז
 רט
 רט
 רי
 רי
 ריג

פרשת ויגש

ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני
 ואל יחד אפך
 הורדוהו אלי
 כי שנים ילדה לי אשתי
 ועתה ישב נא עבדך
 ולא יכלו אחיו לענות אותו
 פן תורש אתה וביתך
 ובנימין בכה על צואריו
 ולבנימין נתן שלש מאות כסף
 אל תרגזו בדרך
 אל תירא מרדה מצרימה
 וירא אליו ויפול על צואריו
 אנשי מקנה היו עבדיך
 הן קניתי אתכם

רכז
 רכז
 רכח
 רכט
 רל
 רלא
 רלב
 רלג
 רלד
 רלה
 רלו
 רלז
 רלח
 רלט

פרשת מקץ

ויהי מקץ שנתים ימים
 ויקץ פרעה והנה חלום
 ויגלח ויחלף שמלתיו
 אין נכון וחכם כמוד
 כי נשני אלוקים
 מרגלים אתם
 ויאסוף אותם אל משמר
 אבל אשמים אנחנו
 ולהשיב כספיהם איש אל שקו
 לא ירד בני עמכם
 אנכי אערבנו
 תשיבו בידכם
 ומבוה טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים
 ולקחת אתנו לעבדים ואת חמרינו
 ויאמר שימו לחם
 הננו עבדים לאדוני

ריד
 ריד
 רטו
 רטו
 רטז
 ריז
 ריח
 ריט
 רב
 רכא
 רכב
 רכב
 רכג
 רכה
 רכה
 רכו

פרשת ויחי

אוצרות התורה
 אוצרות השו"ת

וישתחו ישראל
 ויתחזק ישראל וישב על המטה
 המלאך הגואל אותי
 ויקרא בהם שמי
 כי זה הכבוד
 כך יבורך ישראל
 בחרבי ובקשתי
 ושמעו בני יעקב
 ולא יסור שבט מיהודה
 עד כי יבא שילה
 ויהי למס עובר
 ויגוע ויאסף אל עמיו
 שכרה של תנועה
 אנכי אכלכל אתכם
 וישב יוסף במצרים
 ואלקים פקוד יפקוד אתכם

רמ
 רמא
 רמב
 רמב
 רמד
 רמה
 רמו
 רמט
 רמט
 רנ
 רנא
 רנב
 רנב
 רנד
 רנד
 רנד

מאמר

והיה באחרית הימים

שלש שבועות

רנה

זמן הגאולה

רנו

אמונה בביאת המשיח

רנה

צפית לישועה

רסא

חבלי משיח

רסב

קבלת פני משיח

רסד

נצחון המשיח על כל העולם

רסה

אמונה בזמן ביאת המשיח

רסו

הנהגת העולם בזמן ביאת המשיח

רסז

פרשת שמות

אשר לא ידע את יוסף

רסט

הבה נתחכמה לו

ער

בפרך

רעא

וימררו את חייהם

ערד

לרחוץ על היאור

ערד

וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו

רעו

וירא בסבלותם

רעו

ויפן כה וכה וירא כי אין איש

רעז

ויאמר לרשע למה תכה רעך

רעח

הלהרגני אתה אומר

רעט

אכן נודע הדבר

רפ

וישמע אלקים את נאקתם

רפ

ויסתר משה פניו

רפא

אל תקרב הלום

רפב

איהיה אשר אהיה

רפג

לא איש דברים אנכי

רפד

שלח את עמי

רפה

ויחוגו לי במדבר

רפו

פרשת וארא

והצלתי אתכם מעבודתם

רפז

ויצום אל בני ישראל

רפח

להוציא את בני ישראל

רפט

הוא אהרן ומשה

רצ

נתתיך אלהים לפרעה

רצ

למתי אעתיר לך

רצב

כל מגפותי

רצג

בעבור הראותך את כחי

רצד

פרשת בא

ולמען תספר

רצה

כי אם מאן אתה לשלח

רצו

ואכל את יתר הפלטה

רצו

ואחריו לא יהיה בן

רצו

ואני ידעתי כי לא יתן

רחצ

רק צאנכם ובקרכם יוצג

רצט

אל תוסף ראות פני

רצט

דבר נא באזני העם

ש

כחצות הלילה

שא

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן

שא

החודש הזה

שב

החדש הזה לכם ראש חדשים

דש

ויקחו להם איש ששה לבית אבות

שה

ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל

שו

על שתי המזוזות ועל המשקוף

שו

ואכלו את הבשר כלילה הזה

שז

ושמרתם את המצות

שה

בכל מושבתיכם תאכלו מצות

שי

ושחטו הפסח

שי

לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר

שיא

ואמרתם וכה פסח הוא לה'

שיב

ויקרא למשה ולאהרן לילה

שיב

וישאילום

שיב

ויאפו את הבצק

שיד

ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה שמו

אוצרות התורה
אוצרות השות

שמו	כל בן נכר לא יאכל בו	ויספר משה לחותנו	שמה
שמו	לא תוציא מן הבית	ויחד יתרו על כל הטובה	שמב
שיז	אל ארץ הכנעני	אשר הציל אתכם מיד מצרים	שרמ
שיז	לא יראה ולא ימצא	כי בדבר אשר זדו עליהם	שמה
שיח	בעבור זה	וכל העם נצב עליך	שמו
שיט	בעבור זה עשה ה' לי	והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך	שמח
שכא	עשה ה' לי בצאתי ממצרים	כל הדבר הגדול יביאו אליך	שמט
שכב	ביר חזקה הוצאך ה' ממצרים	ויחן שם ישראל	שנ
שכב	מימים ימימה	וגם כך יאמינו לעולם	שנא
שכג	ולטוטפות בין עיניך	על הר סיני	שנב
שכד	הוציאנו ה' ממצרים	כי סקול יסקל	שנר

פרשת בשלח

שכו	לא ימיש הענן	ויתיצבו בתחתית ההר	שנר
שכו	וישבו ויחנו	ויאמר אליו ה' לך רר	שנה
שכו	ויקח שש מאות רכב בחור	זכור את יום השבת לקדשו	שנה
שכו	לא תוסיפו לראותם	על כן ברך ד' את יום השבת	שנו
שכו	ויסע מלאך האלקים	לא תחמוד	שנו
שכו	ויאמינו בה' ובמשה עבדו	וכל העם רואים את הקולות	שנו

אוצרות התורה
אוצרות השות

פרשת משפטים

שכז	זה אלי ואנוהו	ובשביעית יצא לחפשי	שם
של	וברוח אפיך נערמו מים	ואם אמר יאמר העבד	שסא
של	תפול עליהם אימתה ופחד	אהבתי את אדוני	שסא
שלא	שם לו חק ומשפט	עין תחת עין	שסב
שלא	כי ה' נתן לכם את השבת	חמשה בקר ישלם תחת השור	שסב
שלב	עד בואם אל ארץ כנען	ונשיא בעמך לא תאור	שסג
שלה	וצא הלחם בעמלק	לא תאחר	שסה
שלה	ויהיו ידיו אמונה	לא תהיה אחרי רבים לרעות	שסו
שלז	לפי חרב	כי תראה חמור שונאך	שסח
שלז	כי יד על כס י-ה	מדבר שקר תרחק	שסט
שלח	מחה אמוחה	ושוחד לא תקח	שסט
שלט	את זכר עמלק	והשתחוויתם מרחוק	שעא
		ויכתוב משה את כל דברי ה'	שעא
		כל אשר דבר ה' נעשה	שעב
שמ	וישמע יתרו	ואתנת לך את לוחות האבן	שעג

פרשת יתרו

פרשת כי תשא		שעג	ואל הזקנים אמר
שצו	מחצית השקל		
שצו	העשיר לא ירבה והדל לא ימעט		פרשת תרומה
שצו	קראתי בשם בצלאל	שעה	ויקחו לי תרומה
שצו	לחשוב מחשבות	שעו	אשר ידבנו לבו
שצח	ושמרתם את השבת	שעז	זהב וכסף ונחשת
שצח	ושמרו בני ישראל את השבת	שעז	ושש ועזים
ת	כי שחת עמך	שעה	שמן למאור
תא	ואעשה אותך לגוי גדול	שעט	ועשו לי מקדש
תג	ויפן וירד משה מן ההר	שעט	ועשו ארון עצי שטים
תד	וישלך מידו את הלוחות	שפג	ונתת אל הארון את העדות
תה	ויצא העגל הזה	שפג	ואל הארון תתן את העדות
תו	מי לה' אלי	שפד	לחם הפנים
תז	ולא שתו איש עדיו	שפה	ועשית מנורת זהב
תח	נער לא ימיש מתוך האהל	שפה	ועשית פרוכת
טז	ורחמתי את אשר ארחם	שפו	והכדילה הפרוכת
תי	ורב חסד ואמת		
תיא	כתוב לך את הדברים האלה		פרשת תצוה
	פרשת ויקהל	שפח	כתית למאור
		שפח	להעלות נר תמיד
תטז	ויקהל משה את כל עדת בני ישראל	שפט	ואתה הקרב אליך את אהרן
תטז	והנשיאים הביאו את אבני השוהם	שצ	ואתה תדבר אל כל חכמי לב
תיז	ולחשוב מחשבות	שצ	לא יקרע
תכ	שמן המשחה קודש	שצא	פתוחי חותם
תכא	אשר צבאו פתח אהל מועד	שצא	ונשא אהרן את עון הקדשים
תכא	כל אשר צוה ה' את משה	שצא	לקדש אותם לכהן לי
	פרשת פקודי	שצב	ורחצת אותם במים
		שצב	וחגרת אותם אבנט
תכג	בכל מלאכת הקדש	שצג	ואכלו אותם אשר כופר בהם
תכג	ולא יזח החושן	שצה	והיה המזבח קדש קדשים